

Številka: U-I-127/16-9

Datum: 9. 2. 2017

SKLEP

Ustavno sodišče je v postopku za oceno ustavnosti, začetem z zahtevo Vrhovnega sodišča, na seji 9. februarja 2017

sklenilo:

Zahteva za oceno ustavnosti prvega odstavka 28. člena Zakona o odvetniški tarifi (Uradni list RS, št. 67/08 in 35/09) in tretjega odstavka 28. člena v zvezi s prvim odstavkom 21. člena Zakona o odvetniški tarifi in drugim odstavkom 24. člena Zakona o sodnih taksah (Uradni list RS, št. 37/08, 97/10, 63/13 in 30/16) se zavrže.

OBRAZLOŽITEV

A.

1. Vrhovno sodišče je vložilo zahtevo za oceno ustavnosti v izreku navedenih določb Zakona o odvetniški tarifi (v nadaljevanju ZOdvT) in Zakona o sodnih taksah (v nadaljevanju ZST-1) v zvezi z odmero stroškov za odgovor na pritožbo pri zastopanju dolžnika v pritožbenem postopku zoper sklep o potrditvi prisilne poravnave. Predlagatelj zatrjuje, da bi moral pri odločanju o vloženi zahtevi za varstvo zakonitosti uporabiti izpodbijane določbe, ki pa so po njegovem mnenju v neskladju s pravico do pravnega sredstva iz 25. člena Ustave. Po mnenju predlagatelja upnik z vložitvijo pritožbe zoper sklep o potrditvi prisilne poravnave tvega, da bo ob morebitnem neuspehu s pritožbo in predpostavki, da je dolžnik vložil odgovor in v njem priglasil

svoje stroške, dolžan plačati višini svoje prijavitelne terjatve povsem nesorazmerne stroške dolžnikovega odgovora na pritožbo. Takšna ureditev po mnenju predlagatelja posega v pravico do pravnega sredstva iz 25. člena Ustave, ki zahteva vsebinsko presojo prvostopenjske oblastne odločitve. Izpodbijane določbe je po stališču predlagatelja mogoče razlagati edino na način, da se nagrada za zastopanje dolžnika v pritožbenem postopku odmeri od vsote zneskov, s katerimi je bila dosežena prisilna poravnava.

2. Na navedbe v zahtevi je odgovorila Vlada. V odgovoru opozarja na možnost drugačne razlage izpodbijanih določb, ki po njenem mnenju ne nasprotuje pravici do pravnega sredstva iz 25. člena Ustave. Poudarja, da so višine oziroma načini odmere odvetniških nagrad za postopke zaradi insolventnosti in prisilnega prenehanja na splošno določeni v podpoglavju 4.3 tarife ZOdvT, pri čemer je v drugem odstavku opombe št. 3.4.3. dodatno določeno, da nagrade za pravna sredstva v navedenih postopkih nastanejo po drugem in tretjem poglavju tretjega dela tarife ZOdvT. Ker je sklep o potrditvi prisilne poravnave po svoji naravi odločba o glavni stvari, se za odmero odvetniških nagrad v pritožbenem postopku zoper ta sklep uporabijo tarifne številke podpoglavja 2.1, torej tarifne številke 3210, 3211, 3212 ali 3213, na katere pa se prvi odstavek 28. člena ZOdvT ne sklicuje.

3. Posledično je po mnenju Vlade treba uporabiti (tudi izpodbijani) tretji odstavek 28. člena ZOdvT, na podlagi katerega se vrednost predmeta za odmero nagrad v insolvenčnih postopkih in postopkih prisilnega prenehanja smiselno določi v skladu z 21. in 22. členom ZOdvT. V zvezi z uporabo 21. člena ZOdvT Vlada opozarja na drugi odstavek navedenega člena, skladno s katerim se v postopkih za odmero tistih odvetniških nagrad, ki se odmerijo glede na vrednost predmeta, uporabijo določbe o vrednosti po ZOdvT, kadar so po ZST-1 določene takse v nespremenljivih zneskih. V okviru ZST-1 se na podlagi drugega odstavka 24. člena ZST-1 povprečna taksa v postopku prisilne poravnave sicer določa po vsoti zneskov, s katerimi je bila dosežena prisilna poravnava, a Vlada opozarja, da ZST-1 glede načina določanja vrednosti predmeta v pritožbenih postopkih v okviru postopkov zaradi insolventnosti in prisilnega prenehanja ne določa ničesar. Tako so po stališču Vlade tudi za pritožbene postopke v okviru postopkov insolventnosti upoštevni tarifni številki ZST-1, ki določata višino sodne takse v nespremenljivih zneskih, namreč tarifni številki 5121 in 5122. Po mnenju Vlade se tako na podlagi drugega odstavka 21. člena ZOdvT vrednost nagrade določi po 22. členu ZOdvT, kar omogoča tudi zagotovitev sorazmernosti med pritožbenim interesom stranke in stroškovnim tveganjem v primeru strankinega neuspeha.

4. Predlagatelj se o mnenju Vlade ni izjavil.

B.

5. V skladu s 156. členom Ustave mora sodišče prekiniti postopek in začeti postopek pred Ustavnim sodiščem, če pri odločanju meni, da je zakon, ki bi ga moralo uporabiti, protiustaven. Ustavno sodišče je po tej določbi Ustave upravičeno intervenirati le, kadar je ustavnosodna presoja zakona potrebna za zagotovitev ustavnoskladne odločitve v konkretnem sodnem postopku. Zato mora sodišče v zahtevi za presojo ustavnosti utemeljiti, da mora v konkretni zadevi, v kateri sodi, uporabiti (domnevno protiustavno) zakonsko ureditev na način, ki mu preprečuje ustavnoskladno odločitev. Sodišče mora tako v zahtevi utemeljiti, da izpodbijane zakonske določbe ni mogoče razlagati in uporabiti na ustavnoskladen način ter da torej v konkretnem postopku ne more sprejeti ustavnoskladne odločitve brez odločitve Ustavnega sodišča o protiustavnosti zakona. Zahteva po upoštevnosti se ne nanaša zgolj na upoštevnost izpodbijane zakonske določbe za odločanje sodišča, temveč tudi na upoštevnost odločitve Ustavnega sodišča o domnevni protiustavnosti zakona. Ustava v 156. členu predpostavlja, da je odločitev Ustavnega sodišča o domnevni protiustavnosti zakona odločilna za odločanje sodišča v konkretnem sodnem postopku (prim. sklep Ustavnega sodišča št. U-I-238/12 z dne 23. 1. 2014, Uradni list RS, št. 10/14).

6. Predlagatelj opisuje zgolj eno izmed mogočih razlag in zatrjuje protiustavnost njegove razlage izpodbijanih določb, a v zahtevi ne utemelji, zakaj izpodbijanih zakonskih določb v zvezi z drugimi upoštevnimi zakonskimi določbami za potrebe konkretnega sodnega postopka ne more razlagati na ustavnoskladen način, kakor tudi ne, zakaj v konkretnem postopku ne more sprejeti ustavnoskladne odločitve brez odločitve Ustavnega sodišča o protiustavnosti izpodbijanih zakonskih določb. Predlagatelj ne pojasni, zakaj izpodbijanih določb ne more razložiti, kot predlaga Vlada in na način, da bi bilo zagotovljeno spoštovanje pravice do pravnega sredstva iz 25. člena Ustave. Na navedbe Vlade v zvezi z razlago izpodbijanih določb namreč ni odgovoril. Iz besedila izpodbijanih določb samo po sebi ne izhaja, da se navedene določbe uporabljajo tudi za določitev stroškov zastopanja dolžnika pri odgovoru na pritožbo zoper sklep o potrditvi prisilne poravnave. V okviru prvega odstavka 28. člena ZOdvT se predlagatelj opira na smiselno uporabo dela določbe v zvezi z odmero nagrad za zastopanje dolžnika v postopku o pritožbi zoper sklep o začetku insolvenčnega postopka, pri čemer ne pojasni razlogov za smiselno uporabo navedene določbe tudi v primeru pritožbe zoper sklep o potrditvi prisilne poravnave. Iz zahteve tudi ni razvidno, kako in zakaj se glede na drugi odstavek opombe številka 3.4.3 podpoglavja 4.3 tarife ZOdvT prvi odstavek 28. člena ZOdvT nujno uporablja tudi za te tarifne številke za postopke s pravnimi sredstvi po drugem in tretjem poglavju tretjega dela tarife ZOdvT, ki v prvem odstavku 28. člena niso navedene, izrecno navedeni tarifni številki 3220 in 3222 pa sta določeni v nespremenljivem znesku. Glede tretjega odstavka 28. člena ZOdvT v zvezi s prvim odstavkom 21. člena ZOdvT in drugim odstavkom 24. člena ZST-1 predlagatelj ne pojasni, zakaj in na kakšen način identificirane pravne podlage vodijo prav do edino mogočega in domnevno protiustavnega zaključka, da se tudi taksa za pritožbo zoper sklep o potrditvi prisilne poravnave odmerja v odvisnosti od zneskov, s katerimi je bila

dosežena prisilna poravnava. Ob tem velja vodilo drugega odstavka 24. člena ZST-1 glede določitve predmeta postopka izrecno le za povprečno takso v postopku prisilne poravnave, ZST-1 pa vsebuje pod tarifno številko 5122 tudi nespremenljivo postavko v zvezi s pritožbo zoper druge odločbe. Poleg tega se tretji odstavek 28. člena ZOdvT sklicuje tudi na 22. člen ZOdvT, ki se uporabi, kadar vrednosti po 21. členu ZOdvT ni mogoče določiti.

7. Predlagatelj torej ni izkazal, da bi bila odločitev Ustavnega sodišča neizogibno potrebna za njegovo odločanje v postopku, ki ga je prekinil. To pa pomeni, da predlagatelj ni zadostil trditvenemu bremenu, ki ga v zvezi z vsebino zahteve za oceno ustavnosti nalaga četrta alineja prvega odstavka 24.b člena Zakona o Ustavnem sodišču (Uradni list RS, št. 64/07 – uradno prečiščeno besedilo in 109/12 – v nadaljevanju ZUstS). Ker ni izpolnjena procesna predpostavka za oceno ustavnosti izpodbijane zakonske določbe, je bilo treba zahtevo zavreči.

C.

8. Ustavno sodišče je sprejelo ta sklep na podlagi prvega odstavka 25. člena ZUstS in druge alineje drugega odstavka 46. člena Poslovnika Ustavnega sodišča (Uradni list RS, št. 86/07, 54/10 in 56/11) v sestavi: predsednica dr. Jadranka Sovdat ter sodnice in sodniki dr. Mitja Deisinger, dr. Dunja Jadek Pensa, dr. Etelka Korpič – Horvat, dr. Špelca Mežnar, dr. Ernest Petrič, Jasna Pogačar, Marko Šorli in Jan Zobec. Sklep je sprejelo soglasno.

dr. Jadranka Sovdat
Predsednica